

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΩΝ

Προς: κ. Γιώργο Παπακωνσταντίνου
Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

Κοιν: κ. Γιάννη Μανιάτη, Υφυπουργό ΠΕΚΑ
κ. Κώστα Μαθιουδάκη, Γενικό Γραμματέα ΕΚΑ

Αθήνα, 21 Φεβρουαρίου 2012

Αρ.Πρ. :506

Οι θέσεις του ΣΕΦ για τα όσα περιλαμβάνονται στο Παράρτημα V_2 του δεύτερου Μνημονίου Συνεννόησης

Η αναφορά και μόνο των ΑΠΕ στο δεύτερο Μνημόνιο έχει προκαλέσει ανησυχία στην αγορά. Κι αυτό γιατί οι επενδύσεις σε ΑΠΕ, και ιδίως στα φωτοβολταϊκά, αποτελούν σήμερα τον μόνο ίσως αναπτυσσόμενο κλάδο σε μια κλυδωνιζόμενη οικονομία. Οτιδήποτε θα μπορούσε να κλονίσει επομένως την εμπιστοσύνη των επενδυτών (Ελλήνων και ξένων), μόνο καλές υπηρεσίες δεν προσφέρει στη χώρα. Πόσο μάλλον που η αναφορά στις ΑΠΕ στο δεύτερο Μνημόνιο έγινε λίγες μόνο μέρες μετά την απομείωση των εγγυημένων τιμών για τα φωτοβολταϊκά κι ενώ η αγορά προσπαθούσε να προσαρμοστεί στις αλλαγές.

Το μοντέλο ενίσχυσης των φωτοβολταϊκών που εφαρμόζεται στη χώρα μας είναι το πιο ευέλικτο σε σχέση με όλες τις άλλες μορφές ΑΠΕ, ενσωματώνει ήδη πολλές από τις προτάσεις του Μνημονίου (σταδιακή απομείωση ταρίφας και προσαρμογή της στο κόστος της τεχνολογίας) και οποιαδήποτε αλλαγή, ιδιαίτερα σ' αυτή τη φάση, θα οδηγούσε σε περιπέτειες τη μόνη αγορά που στέκεται ακόμη όρθια στη χώρα.

Σχολιάζουμε παρακάτω τα όσα προβλέπονται στο δεύτερο Μνημόνιο.

Πρόταση Μνημονίου

“Η Κυβέρνηση ολοκληρώνει τη μεταφορά και εφαρμογή της Οδηγίας για τις ανανεώσιμες μορφές ενέργειας (2009/28/ΕΚ) και υποβάλλει την έκθεση προόδου που απαιτεί η Οδηγία. [1ο τρίμηνο 2012]”

Σχόλιο ΣΕΦ

Στις 16/2/2012, το ΥΠΕΚΑ παρουσίασε προσχέδιο νόμου με το οποίο ενσωματώνεται και τυπικά η Οδηγία 2009/28/ΕΚ στο εθνικό δίκαιο. Σημειώνουμε ότι αρκετά σημεία της εν λόγω Οδηγίας είχαν ήδη ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο (π.χ. με το Ν.3851/2010 και διάφορες υπουργικές αποφάσεις που ακολούθησαν). Αναφέρουμε χαρακτηριστικά τις ρυθμίσεις για την απλοποίηση των αδειοδοτικών διαδικασιών στην περίπτωση των οικιακών φωτοβολταϊκών μέσω της εφαρμογής υπηρεσίας μιας στάσης (η Οδηγία ανέφερε συγκεκριμένα: “Προκειμένου να τονωθεί η συμβολή μεμονωμένων πολιτών στους στόχους που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να εξετάσουν τη δυνατότητα να αντικαταστήσουν τις εγκρίσεις με απλή κοινοποίηση στον αρμόδιο φορέα όταν εγκαθιστούν αποκεντρωμένα συστήματα παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές”). Οι ρυθμίσεις για τα οικιακά φωτοβολταϊκά αποτελούν μια καλή πρακτική εφαρμογή της Οδηγίας 2009/28/ΕΚ και αντίστοιχες ρυθμίσεις θα πρέπει να εφαρμοστούν και στις λοιπές κατηγορίες έργων.

Σε ότι αφορά στο προσχέδιο νόμου που παρουσιάστηκε από το ΥΠΕΚΑ, ιδιαίτερα σημαντική είναι για τον κλάδο μας η εφαρμογή των άρθρων 13 και 14 της Οδηγίας, στα οποία προβλέπεται, μεταξύ άλλων, η δημιουργία καθεστώτων πιστοποίησης ως στις 31 Δεκεμβρίου 2012 για τους εγκαταστάτες μικρής κλίμακας λεβήτων και θερμαστών βιομάζας, ηλιακών φωτοβολταϊκών και ηλιοθερμικών συστημάτων, γεωθερμικών συστημάτων μικρού βάθους και αντλιών θερμότητας.

Πρόταση Μνημονίου

“Η Κυβέρνηση καταρτίζει σχέδιο μεταρρύθμισης των υποστηρικτικών προγραμμάτων ανανεώσιμων μορφών ενέργειας, έτσι ώστε να καταστούν πιο συμβατά προς τις εξελίξεις της αγοράς και να μειωθούν οι πιέσεις στα δημόσια οικονομικά. Το σχέδιο θα πρέπει να περιλαμβάνει:

- *“επιλογές μεταρρύθμισης του υποστηρικτικού προγράμματος, συμπεριλαμβανομένου του μοντέλου εγγυημένης διαφορικής τιμής και προσδιορισμός σε κάθε επιλογή της μεθόδου υπολογισμού των τιμολογίων και του τρόπου αποφυγής πιθανής υπερβολικής αποζημίωσης”.*

Σχόλιο ΣΕΦ

Η παράγραφος αυτή είναι που έχει προκαλέσει ανησυχία στην αγορά, και αυτό γιατί υπονοείται πιθανή τροποποίηση του καθεστώτος ενίσχυσης στη χώρα μας, που είναι βασισμένο στο μοντέλο των εγγυημένων σταθερών τιμών πώλησης της παραγόμενης πράσινης ενέργειας (feed-in-tariff, FiT).

Η αναφορά της παραγράφου αυτής καθίσταται ιδιαίτερα άστοχη σε μία χρονική συγκυρία όπου, λίγες ημέρες πριν, με την ΚΥΑ Υ.Α.Π.Ε./Φ1/οικ.2266 (ΦΕΚ 97Β/31-1-2012), αφενός μεν η ταρίφα για τους νεοεισερχόμενους μειώθηκε από 1/2/2012 κατά 12,5% επιπλέον των όσων προβλέπονταν μέχρι τώρα, αφετέρου δε ο ρυθμός εξαμηνιαίας απομείωσης γίνεται 7% από 5% που ίσχυε με τον Ν.3734/2009.

Η Ελλάδα υπήρξε από τις πρώτες χώρες διεθνώς που εφάρμοσε το σύστημα FiT, ήδη από το 1994 (Ν.2244/1994). Το 2006 προέβη σε βελτιώσεις του μοντέλου αυτού με τον Ν.3468/2006, στον οποίο, για πρώτη φορά έδωσε γενναία κίνητρα για τα φωτοβολταϊκά και τους ηλιοθερμικούς σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής. Οι αποφάσεις αυτές συμπληρώθηκαν με το Ν.3734/2009 (που καθιέρωσε τη

σταδιακή εξαμηνιαία απομείωση των FiT για τα φωτοβολταϊκά), με την ΚΥΑ 12323/2009 για την εφαρμογή του συστήματος FiT στον οικιακό τομέα και με το Ν.3851/2010 ο οποίος έδωσε γενναία κίνητρα για την ανάπτυξη της βιομάζας.

Το μοντέλο FiT που εφαρμόστηκε στην Ελλάδα αποτελεί μεταφορά του πετυχημένου γερμανικού μοντέλου το οποίο αποτέλεσε πρότυπο για δεκάδες χώρες. Το μοντέλο αυτό δίνει, μεταξύ άλλων, προτεραιότητα στις ΑΠΕ σε ότι αφορά στην πρόσβαση στα δίκτυα, ενώ οι πόροι που απαιτούνται για την αποζημίωση των επενδυτών ΑΠΕ προέρχονται από τον Ειδικό Λογαριασμό ΑΠΕ, ο οποίος τροφοδοτείται κατά κύριο λόγο από τους καταναλωτές ηλεκτρικής ενέργειας και δεν επιβαρύνονται έτσι τα δημόσια οικονομικά.

Επιπλέον, ειδικά για τα φωτοβολταϊκά και για την περίοδο από το 2015 και μετά, το ισχύον καθεστώς ενίσχυσης προβλέπει την, ούτως ή άλλως, συσχέτιση της ταρίφας των φωτοβολταϊκών με την Οριακή Τιμή Συστήματος. Η λογική του νομοθέτη ήταν πως η μείωση του κόστους των φωτοβολταϊκών εκείνη την περίοδο θα επέτρεπε μια τέτοια συσχέτιση (με άλλα λόγια μια παραλλαγή του μοντέλου feed-in-premium).

Να σημειώσουμε ότι καμία ώριμη αγορά ΑΠΕ δεν στρέφεται προς το μοντέλο των εγγυημένων διαφορικών τιμών (feed-in-premium, FiP), εγκαταλείποντας πλήρως το μοντέλο των εγγυημένων σταθερών τιμών (FiT). Το μοντέλο των feed-in-premium που φαίνεται να προτείνεται προς εξέταση και αξιολόγηση από το Μνημόνιο, εφαρμόζεται σε ορισμένες χώρες (όχι τις περισσότερες και όχι απαραίτητα αυτές με τις πιο ώριμες αγορές). Παρά τα κάποια θεωρητικά πλεονεκτήματα του μοντέλου αυτού, η πραγματικότητα δείχνει πως υπολείπεται σημαντικά του μοντέλου των εγγυημένων σταθερών τιμών (FiT). Το τελευταίο έχει αποδειχτεί, όχι απλώς το πιο αποδοτικό, αλλά και αυτό που επιβαρύνει λιγότερο τους καταναλωτές και τα δημόσια οικονομικά. Αυτό επιβεβαιώνεται άλλωστε απ' όλες τις σχετικές μελέτες. Η περίπτωση της Ισπανίας, για παράδειγμα, όπου δόθηκε το δικαίωμα επιλογής στους επενδυτές ανάμεσα στο μοντέλο feed-in-tariff (FiT) και στο μοντέλο feed-in-premium (FiP) έδειξε ότι το πρώτο απαιτούσε λιγότερους πόρους. Αξίζει να σημειώσουμε ότι οι αγορές εκείνες που οδηγήθηκαν σε υπερθέρμανση και τελικά κατέρρευσαν (Ισπανία, Τσεχία) ήταν εκείνες που εφάρμοσαν το μοντέλο FiP. Δεν είχαμε αντίστοιχα φαινόμενα τέτοιας κλίμακας σε αγορές με το σύστημα FiT, το οποίο παρέχει τη μέγιστη επενδυτική ασφάλεια.

Σε ξεχωριστό υπόμνημα, σας καταθέτουμε σύνοψη των δύο σημαντικότερων εκθέσεων που έχουν γίνει πρόσφατα για το θέμα. Η πρώτη έγινε από το National Renewable Energy Laboratory (NREL) των ΗΠΑ και η δεύτερη από το Ινστιτούτο Fraunhofer και το Energy Economics Group για λογαριασμό του γερμανικού Υπουργείου Περιβάλλοντος. Τα σημαντικότερα συμπεράσματα των τεχνικών αυτών εκθέσεων είναι τα εξής:

1. Το μοντέλο FiT είναι πιο αποδοτικό και επιβαρύνει λιγότερο τους καταναλωτές και τα δημόσια οικονομικά.
2. Το μοντέλο FiP είναι ακατάλληλο για τα φωτοβολταϊκά και τα αιολικά, δεδομένου ότι οι τεχνολογίες αυτές δεν μπορούν να κάνουν κατά βούληση χρήση του θεωρητικού πλεονεκτήματος του μοντέλου FiP που είναι η έγχυση ενέργειας στο δίκτυο σε ώρες που η συμβατική ενέργεια είναι ακριβή. Το πλεονέκτημα αυτό μπορούν να καρπωθούν μονάδες βάσης (π.χ., μονάδες βιομάζας-βιοαερίου, γεωθερμίας ή και ηλιοθερμικοί σταθμοί με σύστημα αποθήκευσης). Όλες αυτές οι τεχνολογίες βέβαια βρίσκονται ακόμη στα σπάργανα στην Ελλάδα και η εφαρμογή ενός συστήματος, όπως το FiP, το οποίο de facto αυξάνει τα επενδυτικά ρίσκα, δεν βοηθά στην ανάπτυξή τους.

3. Όπου εφαρμόζεται το μοντέλο FiP, καλό είναι να παρέχεται όχι αποκλειστικά, αλλά επικουρικά ως μία επιπλέον επιλογή στους επενδυτές.

Πρόταση Μνημονίου

- “τρέχουσες και αναμενόμενες τάσεις στο κόστος για όλες τις σχετικές τεχνολογίες”.

Σχόλιο ΣΕΦ

Έχει γίνει σχετική πρόβλεψη στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις ΑΠΕ (2010). Αρκεί μια επικαιροποίηση από πλευράς ΥΠΕΚΑ. Ο ΣΕΦ ευχαρίστως θα συμβάλλει με στοιχεία για την αγορά φωτοβολταϊκών.

Πρόταση Μνημονίου

- “εξέταση της επιλογής αυτόματης μείωσης τιμολογίου”.

Σχόλιο ΣΕΦ

Ισχύει ήδη για τα φωτοβολταϊκά. Το σύστημα σταδιακής απομείωσης των εγγυημένων τιμών (για τους νεοεισερχόμενους φυσικά, και όχι αναδρομικά) ισχύει, στην περίπτωση των φωτοβολταϊκών, ήδη από το 2009 (Ν.3734/2009) με εξαμηνιαία διόρθωση των τιμών, ενώ πρόσφατα (31-1-2012) υπήρξε περαιτέρω απομείωση, ώστε οι ισχύουσες εγγυημένες τιμές να αντανακλούν το πραγματικό (μειωμένο) κόστος των φωτοβολταϊκών.

Πρόταση Μνημονίου

- “μέτρα για την ανάπτυξη πηγών αιολικής και ηλιακής ενέργειας. [1ο τρίμηνο 2012]”

Σχόλιο ΣΕΦ

Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να στοχεύουν στα εξής:

1. Αύξηση του εθνικού στόχου για τα φωτοβολταϊκά. Ο σημερινός στόχος για 2,2 GWp ως το 2020 και ειδικότερα ο στόχος των μόλις 700 MWp (0,7 GWp) της περιόδου 2015-2020 δεν ανταποκρίνεται στη δυναμική της αγοράς, στο μεγάλο επενδυτικό ενδιαφέρον και στο τεράστιο δυναμικό της ηλιακής ενέργειας στη χώρα μας. Ο ΣΕΦ προτείνει τριπλασιασμό του σημερινού στόχου ως το 2020. Μια τέτοια αύξηση του στόχου δεν επιβαρύνει τους καταναλωτές και τα δημόσια οικονομικά, αφού, σε μεγάλο βαθμό θα υλοποιηθεί μετά το 2015, τότε που τα κόστη των φωτοβολταϊκών θα είναι εξαιρετικά χαμηλά και θα έχει επιτευχθεί στην πράξη το grid parity, η εξίσωση δηλαδή του κόστους παραγωγής της ηλιακής κιλοβατώρας με τις τιμές της συμβατικά παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας. Η στοχοθέτηση από σήμερα κιόλας είναι ιδιαίτερα σημαντική για τη βιωσιμότητα της αγοράς, αφού στέλνει ένα μήνυμα συνέχειας και συνεπούς μακροχρόνιας υποστήριξης της καθαρότερης ενεργειακής τεχνολογίας που γνωρίζει σήμερα ο άνθρωπος.

2. Εφαρμογή στην πράξη της νομοθεσίας (Ν.3851/2010) για τους χρόνους απόκρισης του Διαχειριστή Δικτύου και την διατύπωση προσφοράς όρων σύνδεσης εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών. Επιβολή κυρώσεων στη ΔΕΗ για μη τήρηση του προβλεπόμενου από τη νομοθεσία τετραμήνου για διατύπωση προσφοράς όρων σύνδεσης στους ενδιαφερόμενους επενδυτές.

3. Απάλειψη ανούσιων γραφειοκρατικών εμποδίων που δεν επιτρέπουν την ταχεία και υγιή ανάπτυξη των φωτοβολταϊκών και των λοιπών ΑΠΕ.

Πρόταση Μνημονίου

“Η Κυβέρνηση επιδιώκει την υλοποίηση του προγράμματος ανανεώσιμων πηγών ενέργειας “Ηλιος”, μέσω νομοθεσίας [1ο τρίμηνο 2012], διευκόλυνσης της διαδικασίας αδειοδότησης [2ο τρίμηνο 2012] και ανάπτυξης συνεργασίας με άλλες χώρες της ΕΕ για την εξαγωγή ηλιακής ενέργειας”.

Σχόλιο ΣΕΦ

Στις 16/2/2012, το ΥΠΕΚΑ παρουσίασε προσχέδιο νόμου για το ΗΛΙΟΣ. Ο ΣΕΦ έχει εκφράσει επανειλημμένως το ενδιαφέρον του να εμπλακεί στο σχεδιασμό του προγράμματος, συμβάλλοντας με την τεχνογνωσία των μελών του.

Σε ότι αφορά στο προσχέδιο νόμου, εστιάζουμε στην παρακάτω διατύπωση:

“Οι αιτήσεις που καταθέτει η Εταιρεία και οι Εταιρείες - Παραγωγοί στο πλαίσιο της υλοποίησης του Προγράμματος ΗΛΙΟΣ, εξετάζονται κατά προτεραιότητα από τις αρμόδιες διοικητικές υπηρεσίες ή τους αρμόδιους φορείς της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας όπως περιγράφονται στο Ν.4001/2011 οι οποίοι οφείλουν να έχουν περατώσει το έργο τους μέσα σε δέκα (10) εργάσιμες ημέρες από την ημέρα κατά την οποία περιέρχεται σε αυτές το σχετικό αίτημα, η δε υπέρβαση της προθεσμίας αυτής συνιστά ειδικό πειθαρχικό παράπτωμα του αρμοδίου υπαλλήλου και επιτρέπει στο κατά περίπτωση αρμόδιο όργανο να αναθέσει τον φάκελο σε άλλον ή άλλους υπαλλήλους. Ειδικά για την έκδοση προσφοράς σύνδεσης με το δίκτυο, η παραπάνω προθεσμία ορίζεται σε ένα (1) μήνα”.

Αν τα παραπάνω είναι εφικτά για τα έργα του Προγράμματος ΗΛΙΟΣ, αναρωτιόμαστε γιατί δεν μπορούν να εφαρμοστούν και σε όλα τα άλλα έργα φωτοβολταϊκών. Εμείς πιστεύουμε πως κάτι τέτοιο είναι δυνατό.

Συνημμένα:

1. **Feed-in-Tariffs vs Feed-in-Premium Policies.** Excerpt from NREL Technical Report “A Policymaker’s Guide to Feed-in Tariff Policy Design”, July 2010.
2. Excerpt from “Evaluation of different feed-in tariff design options - Best practice paper for the International Feed-In Cooperation”, a research project funded by the German Ministry for the Environment, Nature Conservation and Nuclear Safety (BMU), 3rd edition, update December 2010.